

සිංහරාජ පරිසර පද්ධතිය ආශ්‍රිත ව හමුවන පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක හා මානවීය බන්දුතා

චිරාත් ඉන්දුම දිගේආරච්චි¹¹ අරච්චිද රචනානු සුමනරත්න¹²

දක්ෂිණ ශ්‍රී ලංකාවේ පහතරට තෙත් කලාපයේ බහුලව ම දැකිය හැකි වනාන්තර විශේෂය නිවර්තන තෙත් සදාහරිත වන අතර මේ අතරින් සිංහරාජ වනාන්තරයට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ. ජෛව විවිධත්වය අතින් ඉහල දර්ශකයක් පෙන්නුම් කරන වර්ග කිලෝමීටර 88ක් (88 km²) පුරාවට විහිදී පවතින වනාන්තරය රක්නපුර, හම්බන්තොට, කළුතර යන දිස්ත්‍රික්ක මායිම්වලට අයත් වේ. තව ද මෙම කලාපය ආශ්‍රිත ව පුරාජෛව විවිධත්ව (Peleobiodiversity) සාධක හා විශේෂ භූගෝලීය පසුබිමක් සහිත බව පර්යේෂණ ඔස්සේ තහවුරු වී ඇත. 18 වැනි සියවසේ බ්‍රිතාන්‍යයන්ගේ ලංකා ගමනයත්, 1815 උඩරට සිංහල රජු සිරභාරයට ගැනීමත් සමඟ වෙරළබඩ කලාපය පමණක් නොව රට අභ්‍යන්තරය ද තමන් සතු කරගත් බ්‍රිතාන්‍යයන් තම ආර්ථික අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ලාංකීය පාරිසරික ගතිකත්වය භාවිත කිරීමට පෙළඹිනි. මෙසේ මධ්‍යම කඳුකර ප්‍රදේශයට අමතර ව සබරගමු කඳුවැටියේ රක්වාන කඳු (Rakwana mountain rang) ප්‍රදේශය ද ප්‍රශස්ත මට්ටමේ ආර්ථික හෝග වශාවත් සඳහා භාවිත වූ බවට සාධක හමුවේ. මහපන්තිල ග්‍රාමයට දකුණු දිශාවෙන් රක්වාන කඳු බෑවුමේ ඉංග්‍රීසීන් විසින් ගොඩනගන ලද ඉදිකිරීම්වල සාධක දක්නට ඇත. මෙම ඉදිකිරීම්වල මූලික අරමුණ රක්වාන කඳු පංතියේ ඉහල මට්ටමේ වගාකළ කුරුඳු ආදී ආර්ථික හෝග අස්වැන්න සුරක්ෂිත ව ගබඩාකර තැබීම හා එහි සිට ඕපනයක දුම්පිය ස්ථානය දක්වා ප්‍රවාහනය කිරීමයි. මෙලෙස රක්වාන කඳු සිට ඕපනයක දක්වා කරත්ත මඟින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කළ මාර්ගය අදටත් දක්නට ඇත. ඒ ආශ්‍රිත ව හමු වූ පෝසිලේන් භාණ්ඩ (Ceramic) හා කෝපි පානය සඳහා භාවිත කළ භාජන (Coffee Cup) සංසන්දනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මඟින් මේවා බ්‍රිතාන්‍ය යුගයට අයත් බව කිව හැකි ය. වර්ගමීටර 216ක (216m²) ප්‍රමාණයක පමණ ගොඩනැගිල්ල ඉංග්‍රීසි ප්‍රභූ නිවාසයක් ලෙස අනුමාණ කළ හැකි අතර පැහැදිලි ව හඳුනාගත හැකි පඩිපෙළවල් දෙකකින් හා මූලික බිම්කඩ සඳහා අවකීර්ණ වන උතුරු හා දකුණු දිශාවෙන් ඇති ඇතුල්වීම හා පිටවීම සහිත කරත්ත මාර්ගය ද දැකගත හැකි ය. සිංහරාජය ආශ්‍රිත ව මේ ආකාරයේ සංස්කෘතික සාධක තව තවත් පැවතිය හැකි ය. නිසි ගවේෂණයක් මඟින් මෙම උරුමය පිළිබඳ ව වැඩිදුර තොරතුරු සපයාගත යුතු ව ඇත. මානව ක්‍රියාකාරකම් හා පාරිසරික බලපෑම් මත විනාශ මුඛයට යාමට පෙර පර්යේෂණ ක්‍රියාවලියක් මඟින් මෙම ස්ථානය ආරක්ෂා කරගත යුතුව පවතී.

ප්‍රමුඛ පද: සිංහරාජ උරුම කලාපය, බ්‍රිතාන්‍ය සමය, ආර්ථික හෝග, පෝසිලේන් භාණ්ඩ

¹¹ සමාජීය විද්‍යාපීඨය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

¹² පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, chirath.digo@gmail.com